

snart, men først skulde en Betænkning fremkomme og blive forelagt Rigsdagen. Det skete imidlertid ikke, vistnok fordi man ikke havde Tid til det, men derimod blev der jo i selve Grundloven optaget en Løfteparagraf, den nuværende § 75, som gaar ud paa, at Kirkens Forfatning skal ordnes ved Lov, og det fremgaar af alt, hvad der er blevet sagt om denne Sag under selve den grundlovgivende Rigsforsamling og af Grundlovens Fædre, at der derived først og fremmest har været tænkt paa en Kirkerepræsentation og i det hele taget paa en saadan organisk Kirkeforfatning, hvorved den evangelisk-lutherske Kirke her i Danmark, den saakaldte Folkekirke, blev stillet i noget friere Forhold til Staten end hidtil, fik noget større Frihed og Uafhængighed over for Staten og ligeledes noget mere Magt og Ret til at ordne sine egne indre Anliggender. Man fandt det ikke nødvendigt at optage i selve Grundloven den rent transitoriske Bestemmelse om, at denne Forfatning skulde ordnes efter Vedtagelse af et Kirkemøde, som skulde afholdes inden Vedtagelsen af den egentlige Forfatning, men at man ikke var imod, at Forfatningen skaffedes til Veje ad kirkelig Vej, viste man endogsaa ved, at man Aar efter Aar bevilgede den Sum, Ministeren forlangte dertil. Der kom imidlertid ikke noget Kirkemøde i Stand, fordi der var en stadig Skiften af Kultusministre, og der blev ikke nogen Lejlighed dertil.

Og da Ørsted blev Minister, skete der en Vending i den Sag. Han stod paa samme Standpunkt som en meget stor Del af Gejstligheden, nemlig den mest konservative Del af Gejstligheden, idet han var bange for en Forfatning af synodal Beskaffenhed. Han vilde helst have saa lidt som muligt, og det skulde saa være af konsistorial Beskaffenhed, en mere bureaukratisk, mere konservativ Forfatning, og derfor forlangte han ikke Penge til en Synode, men derimod til en Kommission, der skulde behandle kirkeligt de mest aktuelle Spørgsmaal, som imidlertid vare komne frem, navnlig Sognebaandsløsnings-spørgsmaalet. I den Kommission af 1854, som det ærede Medlem talte om, og som, endskønt den ikke fik Mandat til at tale om en kirkelig Forfatning, dog alligevel talte derom, stemte Flertallet for en synodal Forfatning, medens Mindretallet med Biskopperne i Spidsen fulgte Ministeren og udtalte sig imod en saadan Forfatning, men derimod ønskede Oprettelsen af et kirkeligt Raad med afgørende Magt i alle indre Spørgsmaal og Deltagelse i alle

andre. Derimod var Kirkekommissionen i høj Grad inde paa Oprettelsen af Menighedsraad og mente, at man administrativt kunde oprette disse Menighedsraad i Analogi med den gamle Medhjælperinstitution. Man var jo imidlertid, som det ærede Medlem udtalte, uenige om Valgmaaden, og Præsterne, som ogsaa den Gang i høj Grad vare inde paa Oprettelsen af Menighedsraad, vare ogsaa i høj Grad uenige om Valgmaaden, og navnlig var den grundtvigske Del af vor Præstestand meget ivrig for at faa Menighedsraad, men de vare lige saa ivrige for at forlange, at det absolut skulde ske frivilligt. Det gik paa ingen Maade an at gøre det til en almindelig Tvangsforanstaltning over hele Linien, og hvad Valgmaaden angik, maatte man overlade den til de enkelte Forhold og Omstændigheder, og det var aabenbart den Mening, som Hall tog mest Hensyn til i det Cirkulære, som han udsendte under 24de September 1856, hvor han gør gældende, at det skal være en rent frivillig Foranstaltning, og hvorefter man kan vælge paa hvilken som helst Maade, man kan blive enig med Præsten om. Ja, jeg skal ikke gentage, hvad det ærede Medlem allerede har sagt. Det er jo en bekendt Sag, at Halls Forslag Aaret efter om at give Menighedsraadet noget at bestille ved at give dem Bestyrelsen af den fri Fattigkasse, gik igennem i Landstinget, uagtet Lehmann var meget imod det, idet han gjorde gældende, at det var konstitutionelt betænkeligt at bygge en Lov paa et Cirkulære, der lige var kommet Aaret i Forvejen, og som savnede legal Eksistens. Forslaget gik alligevel igennem i Landstinget, men det var for sent til, at det kunde føres igennem i Folketinget, og det vilde vistnok heller ikke være gaaet igennem der, da man i Folketinget ikke var saa forbitret paa og misfornøjet med den nuværende Lov om de fri Fattigkasser, som man var i Landstinget, og som Præsterne vare det.

Saa gjorde Monrad sine Forsøg. Først vilde han i 1859 have paatyngtet Præsterne Menighedsraad, men det vakte en voldsom Forbitrelse. Jeg skal i øvrigt ganske erkende, hvad der er sagt af den ærede Indleder, at paa det rent kirkelige Omraade stod han som en Mand, som man maa tage sin Hat af for, og som har ikke blot været ivrig og nidkær og forstandig som faa, men heller ikke har været bange for at gaa imod sine Embedsbrødre, hvis han mente, at de vare for sneversynede og saa for kort ind i Fremtiden. Han mente imid-